

2. Nazionalismo kulturala zentzugabea da nazionalismo politikoaren parean —edo barruan, edo menpean— ipintzen bada, kultura "nazionalista" eta defentsiboaren euskarri; ez da zentzugabea, bere helburua eta autonomia baldin baditu, kultura "nazional" eta kreatiboaren bultzagarri. Sormenezkoa behar du izan kulturak; kultur kreazioa bait da kulturaren defentsarik onena, eta beraren autonomiaren aitormenik bikainena.

3. Kanpotik beste kulturen eragina izango duen euskal kulturak ez dauka "nahastura" izan beharrik —ez dauka nahastura izaterik—, Herri honetan bertan errotua eta funtsean sormenezkoa baldin bada, beste kulturekin komunikazio bizian. Asimilazioa deskonposizioaren aurkakoa da.

4. Euskal kultura egoki garatuak euskaraz sortzea eta hartzea eskatuko du funtsean, «un país absolutamente subdesarrollado» izan ez gaitzen, eta bi eta mila hizkuntzaz hartzea eta zabaltzea, «a country universally developed» izan gaitzen.

Katalogo bat: Filmerik onenak bideoan

Euskara ez da ikastekoa. Ikusteko, entzuteko, mintzatzeko eta idaztekoa... erabiltzekoa da. Beste edozein hizkuntza bezala. Horixe da euskara ikasten ari denari etengabe esan eta errepikatu behar zaiona.

Hitz batez: kultura mintzatuaren eta idatziaren kanala da hizkuntza. Eta alferrik dut nik kanal ederra, urik ez baldin badut urtegiara eramateko. Eskolan ikasketak euskaraz egiten dituztenek, nahiz euskaltegietan euskara ikasten dutenek, bietatik bat: beraiek kultura sortzen dute euskaraz, edota euskaraz landuriko eskaintza kulturala jasotzen dute. Bestela urik gabeko kanaltzat hartuko dute euskara; euskara ikasteko beren ahalegin guztia alferretsiko dute. Hizkuntza ikasteko motibaziorik funtsezkoena zera da: hizkuntza horretan kultura sortzeko gauza izatea norbera, edota hizkuntza horretan kultur eskaintza eduki ahal izatea.

Horregatik, poz handiz hartu dugu Eusko Jaurlaritzako Euskararen sustapenerako zuzendaritzaren katalogoa, «Filmerik Onenak Bideoan» deritzana. Orri hauetatik txalotu nahi dugu ekintza hori. Bost sailetan dator banaturik katalogoa: Bideokomikiak, Denetariakoak, Epopeia klasikoak, Euskal Zinema eta Marrazki bizidunak. Ez gara hasiko harrotzen hemen, ea katalogo horretan filmerik aukeratu beharrekoenak edo aukerakoenak eman dituzten ala ez. Euskarazko zinemagintzaren eta bideogintzaren hutsune handia nolabait betez joateko, eskaintza garrantzizkoa egin dutela uste

dugu.

Bideografiak gaur egun duen harrera ezaguna da. Zinema-aretoak hustuz joan diren azken urteotan, etxerako bideoen eskabidea handitu eta zabaldu da. Zoritxarrez euskal zinemagintzak galdua du zinema-aretoak gainezka ari zireneko aukera. Ea bideoteken eta telebista-gelaren garai bizienean behintzat ez den kanpoan geratzen, eta bideografiaren aukeraz benetan baliatzen dakien.

Katalogoaren sarreran kultur politikako erizpide hauxe markatzen du Joseba Arregik: «Lan honekin modu sistematiko batean jarraituko dugu aurrerantzean, harik eta ohizko zirkuitu komertzialak arduratzen ez diren bitartean». Izan ere, eta bertan aitortzen denez, «Espainiar Estatuko enpresa banatzaile zenbaitekin horniketa kontratuak izenpetu eta euskarazko bideokaseteak eskuratuz» osotu dute katalogo hori.

Euskal kulturak zinemagintzan eta bideogintzan jasaten duen hutsune eta atzerapenaren aurrean, sustapen-politika egitea dagokio noski Eusko Jaurlaritzari. Jakina da, kulturaren alorreko protekzionismo ofizial sistematikoak haren makala adierazten duela; «ohizko zirkuitu komertzialak» euskarazko bideoak normalki zabaltzen hasiko direnean, horrek esan nahiko du, hain zuzen, normaldu egin dela alor horretako kultur eskaintza, eta euskarak irabazia duela alor hori euskal kulturarako. Helburu horretatik urrutitxo gaude oraindik alor horretan, beste askotan bezalaxe.

Dena dela, euskal kultura indartzeak bertako kultur industria ere indartzea eta sendotzea eskatzen du. Goian aipatu ditugun hitzen arabera, ez dirudi hori bereziki aintzakotzat hartu dutenik kultur politikariek.

***Uztaro:* Aldizkari berezitu eta jakintzartekoen garaia**

Zorionez joanak dira garaiak, euskarazko aldizkarietan informazio orokorreko bat edo beste, kultura orokorreko besteren bat, literaturakoren bat eta erlijiozko informazio-formaziokoren bat edo beste genituenekoak. Orduan euskaldun bat baino gehiago zegoen aldizkari guztien harpidetza egina zuena.

Zorionez joanak dira garai haiek, eta bitartean alor berezietako eta jakintzarteko zenbait aldizkari sortu zaigu, euskara hutsez argitaratua. *Elhuyar*, zientziaren eta teknikaren aldizkaria, dugu agian horien artean "dekanoa". Gerora gaiez bereziagoturiko euskarazko aldizkariak "ugaritu"